

ESF VAHENDITEST RAHASTATAVA TÄISKASVANUTE TÄIENDUSKOOLITUSE ÕPPEKAVA

1. Üldandmed

Õppeasutus:	Järvamaa Kutsehariduskeskus
Õppekava nimetus: <i>(venekeelsetel kursustel nii eesti kui vene keeles):</i>	Tegevusjuhendajate koolitus: I moodul „Üldalused – psüühilise erivajadusega inimene ja hoolekandeteenused“ II moodul „Põhiained – erihoolekandeteenuseid tarbivad sihtrühmad“ III moodul „Põhioskused – klienditöö alused“ IV moodul „Spetsiifilised oskused klienditöös ja tegevusplaani koostamine teenust saavale isikule“
Õppekavarühm: <i>(täiendus- koolituse standardi järgi)</i>	Sotsiaaltöö ja nõustamine
Õppekeel:	Eesti keel

2. Koolituse sihtgrupp ja õpiväljundid

Sihtrühm ja selle kirjeldus ning õppe alustamise nõuded. *Ära märkida milliste erialaoskuste, haridustaseme või vanusegrupi inimestele koolitus on mõeldud ning milline on optimaalne grupi suurus; ära tuua kas ja millised on nõuded õpingute alustamiseks.*

Sihtrühm:

Erialase kvalifikatsioonita, madala või aegunud erialase kvalifikatsiooniga erihoolekande- ja rehabilitatsiooniteenust osutavate asutuste töötajad, kes soovivad tegevusjuhendajana tööd alustada. Samuti võivad õppida omastehoolidajad või koolitusest motiveeritud huvilised, kellel puudub tegevusjuhendaja koolituse väljaõpe.

Grupi suurus: 16 osalejat

Õppe alustamise nõuded:

Keskharidus. Kasuks tuleb eelnev töökogemus erihoolekande- ja/või rehabilitatsiooniteenuseid pakkuv asutuses

Õpiväljundid. *Õpiväljundid kirjeldatakse kompetentsidena, mis täpsustavad, millised teadmised, oskused ja hoiakud peab õppija omandama õppeprotsessi lõpuks.*

I Mooduli läbinu:

- orienteerub erihoolekandeteenustes,
- teab erihoolekande valdkonda reguleerivat seadusandlust
- kasutab kaasaegseid suhtumismudeleid,
- teab eetilise käitumise põhimõtteid töötades erivajadustega isikutega
- tunneb vajadusi elukaare erinevatel etappidel ning kasutab neid teadmisi klienditöös,
- osaleb meeskonnatöös.

II Mooduli läbinu:

- eristab erihoolekandeteenuseid tarbivaid sihtrühmi,
- tunneb diagnoosidega kaasnevaid sümptomeid, prognoose
- loob toetava keskkonna erinevatele sihtrühmadele,
- teab inimese füüsilise, kognitiivse ja sotsiaal-emotsionaalse arengu etappe

- kasutab erinevaid juhendamisevõtteid lähtuvalt isiku arengutasemest,
- kujundab teenust saava isiku päeva lähtuvalt tegevuste erinevast eesmärgist,
- valib teenust saavatele isikutele olulisi ja tema tegevusvõimet toetavaid ning arendavaid tegevusi,
- teab ravimite manustamise viise ja enamtarvitatavaid ravimeid
- märkab ravimi kõrvalmõjust tingitud terviseprobleeme,
- määrab teenust saava isiku kommunikatsioonitaset
- teab suhtlemise põhiprotsesse
- toetab teenust saavat isikut suhtlemispiirangute korral.
- teab kommunikatsioonibarjääre ja suhtlemispiiranguid

III Mooduli läbinu

- Analüüsib tegevust ning kasutab analüüsitud tegevusi klienditöös,
- Hindab psüühikahäirega isiku inimese tegevusvõimet,
- Tunneb ära stressiilmingud iseendal ja teab stressijuhtimise viise
- Dokumenteerib hindamistulemusi,
- Kasutab erinevaid klienditöö meetodeid ja juhendamise võtteid
- Kasutab peamisi igapäevaseid hooldusvõtteid,
- Koostab tegevusplaani,
- Korraldab tegevusplaani alusel klienditööd,
- Tunneb tervises seisundi muutusi,
- Kasutab esmaabivõtteid.

IV Mooduli läbinu

- planeerib ja juhendab tegevuslikke rühmi,
- hindab rühmakorra tulemuslikkust,
- lahendab esilekerkivaid probleeme rühmatöös,
- selgitab välja teenust saava isiku probleemse käitumise põhjused ja eesmärgid,
- kasutab erinevaid juhendamisevõtteid käitumise muutmiseks,
- hindab teenust saava isiku seksuaalarengut,
- tunneb ära ja juhendab teenust saava isiku seksuaalkäitumist,
- tunneb ära väärkohtlemise ilminguid ja lõpetab väärkohtlemise koheselt,
- kasutab peamisi strateegiaid töös ohvri ja toimepanijaga,
- kasutab loovaid tegevusi klienditöös.

Õpiväljundite seos kutsestandardi või tasemeõppe õppekavaga. *Tuua ära vastav kutsestandard ning numbriline viide konkreetsetele kompetentsidele, mida saavutatakse.*

Tegevusjuhendaja tase 4

B.2.1 Kliendi sotsiaalsete oskuste arendamine

B.2.2 Kliendi tegevusvõime arendamine, säilitamine ja toetamine

B.2.3 Kliendi juhendamine ja toetamine igapäevaelu toimingutes

B.2.4 Kliendi juhendamine ja toetamine vabaajategevustes

Sotsiaalhoolekande seaduse § 86 lõike 7 alusel kehtestatud Sotsiaalkaitseministri 21.12.2015 määrus nr 71 „Tegevusjuhendajate koolituse ja täienduskoolituste kavade, koolituse täpsustatud mahtude ja sisu, praktilise väljaõppe läbimise ja lõputöö koostamise kohustuse ning õppe lõpetamise tingimuste kehtestamine“.

3. Koolituse maht

Koolituse kogumaht akadeemilistes tundides:	260
Kontaktõppe maht akadeemilistes tundides:	260
sh auditoorse töö maht akadeemilistes tundides: (õpe loengu, seminari või muus koolis määratud vormis)	176
sh praktilise töö maht akadeemilistes tundides: (õpitud teadmiste ja oskuste rakendamine õppekeskkonnas)	84
Koolitaja poolt tagasisidestatava iseseisva töö maht akadeemilistes tundides:	0

4. Koolituse sisu ja õppekeskkonna kirjeldus ning lõpetamise nõuded

Õppe sisu ja õppekeskkonna kirjeldus. *Tuua peamised teemad ja alateemad sh eristada auditoorne ja praktiline osa. Esitada õppekeskkonna lühikirjeldus, mis on õpiväljundite saavutamiseks olemas. Loetleda kursuse kohustuslikud õppematerjalid (nt õpikud vmt) kui need on olemas. Kui õppijalt nõutakse mingeid isiklikke õppevahendeid, tuua ka need välja.*

Õppe sisu:

I Moodul

Auditoorne töö (32 t)

- Psüühilise erivajadusega inimeste hoolekanne
- Eetika hoolekandes
- Arengupsühholoogia alused ja arenguvaldkondade iseärasused puuetega inimestel
- Meeskonnatöö alused

Praktiline töö (2 t)

- Inimese arengu etapid, nende tundmine ja oskus kasutada neid klienditöös
- Meeskonnatöös osalemine
- Hoiakud ja suhtumine teenust saavatesse isikutesse

II Moodul

Auditoorne töö (56 t)

- Psüühikahäired
- Vaimupuue
- Liitpuue
- Suhtlemise alused ja eripärad suhtlemisel psüühikahäirega inimestega
- Tegevusvõime, eesmärgistatud tegevus

Praktiline töö (28 t)

- Erihoolekandeteenuseid tarbivate sihtrühmade eristamine
- Diagnoosiga kaasnevad sümptomid
- Inimese füüsilise, kognitiivse ja sotsiaal-emotsionaalse arengu etapid
- Ravimite manustamise viisid ja enamtarvitatavad ravimid
- Toetav tegevuskeskkond erinevatele sihtrühmadele
- Suhtlemispiirangule vastav kommunikatsiooniviis

III Moodul

Auditoorne töö (48 t)

- Tegevusjuhendaja töövaldkond ja rollid

- Tegevuse analüüs ja kohandamine
- Tegevusvõime hindamine
- Klienditöö meetodid
- Peamised töövõtted igapäevases hoolduses
- Tegevusplaani koostamine
- Terviseseisundi jälgimine ja ravimiõpetuse alused

Praktiline töö (30 t)

- Tegevuse analüüs ja kohandamine
- Tegevusvõime hindamine
- Dokumenteerimine
- Hooldusvõtted
- Klienditöö meetodid
- Käitumine kriisiolukorras ja esmaabi

IV Moodul

Auditoorne töö (40 t)

- Rühmatöö klienditöös
- Probleemse käitumise juhtimine
- Seksuaalsus ja seksuaalkasvatus
- Teraapilised ja arendavad tegevused klienditöös

Praktiline töö (24 t)

- Probleemse käitumise juhendamisevõtted
- Seksuaalarengu etapid, seksuaalkäitumine ja seksuaalsele arengule vastavad juhendamisevõtted
- Loovad tegevused klienditöös
- Tegevusplaani koostamine teenust saavale isikule

Õppematerjal

Tegevusjuhendaja käsiraamat, Tervise Arengu Instituudi tellimusel, Tallinn, 2010,
http://www.sotsiaalkindlustusamet.ee/public/erihooletamine/Tegevusjuhendaja_kasiraamat.pdf

Õppekeskkonna kirjeldus: Järvamaa Kutsehariduskeskuse sotsiaaltöö ja nõustamise õppe läbiviimise väljaõppeklass.

Nõuded õppe lõpetamiseks, sh hindamismeetodid ja –kriteeriumid. *Nõutud on vähemalt 70% kontakttundides osalemine. Kirjeldada, kuidas hinnatakse õpiväljundite saavutamist.*

Õpingute lõpetamiseks on vajalik osaleda kontaktõppes vähemalt 70%, sooritada test, praktiline töö, esitada ja kaitsta lõputöö. Mitmeeristav hindamine. Koolituse kõigi nelja mooduli läbimisel väljastatakse osalejatele tegevusjuhendajate koolituse tunnistus.

I Moodul

Hindamismeetod	Hindamiskriteeriumid
Test	Positiivseks soorituseks on vaja vähemalt 80% õigeid vastuseid. Test hõlmab: <ul style="list-style-type: none"> • erihooletandeteenuste tundmist, • erihooletandega seotud seadusandluse tundmist, sh teenust saavate isikute õigused, • arenguetappide tundmist ja oskust kasutada neid teadmisi klienditöös, • suhtumist teenust saavatesse isikutesse, • oskust teha meeskonnatööd

Praktiline töö	<p>Lähtuvalt situatsioonülesandest</p> <ul style="list-style-type: none"> • kirjeldab erinevaid suhtlemisolukordi • konflikt ja reageerimine vastavalt olukorrale • erinevaid alternatiivkommunikatsiooni võimalused
----------------	---

II Moodul

Hindamismeetod	Hindamiskriteeriumid
Test	<p>Positiivseks soorituseks on vaja vähemalt 80% õigeid vastuseid. Test hõlmab:</p> <ul style="list-style-type: none"> • oskust ära tunda ja eristada sihtrühmi, nende vajadusi, • oskust juhendada inimesi vastavalt nende arengutasemele, • oskust luua toetav keskkond erinevatele sihtrühmadele, • oskust valida suhtlemispiirangule vastav kommunikatsiooniviis.
Praktiline töö	<p>Lähtuvalt situatsioonülesandest:</p> <ul style="list-style-type: none"> • hindab regulaarselt kliendi sensomotoorseid, kognitiivseid ja psühhosotsiaalseid tegevuseeldusi • analüüsib kliendi tegevusvõime taset, kohandab keskkonna tegevusteks sobivaks • koostades kliendi vajadustele vastava päevakava • selgitab välja abivahendi vajaduse lähtuvalt tegevusvõimest

III Moodul

Hindamismeetod	Hindamiskriteeriumid
Test	<p>Positiivseks soorituseks on vaja vähemalt 80% õigeid vastuseid. Test hõlmab:</p> <ul style="list-style-type: none"> • tegevuse analüüs ja kohandamine, • tegevusvõime hindamine, • dokumenteerimine, • hooldusvõtted ja klienditöö meetodid, • tegutsemine kriisiolukorras ja esmaabi.
Praktiline töö	<p>Lähtuvalt situatsioonülesandest</p> <ul style="list-style-type: none"> • kliendi päeva- ja/või nädalaplaani koostamine • terviseseisundi jälgimine • raviskeem ja selle järgmine • igapäeva hoolduse korraldamine

IV Moodul

Hindamismeetod	Hindamiskriteeriumid
Test	<p>Positiivseks soorituseks on vaja vähemalt 80% õigeid vastuseid. Test hõlmab:</p> <ul style="list-style-type: none"> • rühmakorra planeerimist ja läbiviimist • probleemse käitumise põhjuste ja eesmärgi väljaselgitamist • seksuaalse käitumise äratundmist ja seksuaalsele arengule vastavate juhendamisevõtete valikut • loovtegevuste rakendamist klienditöös
Praktiline töö	<p>Lähtuvalt situatsioonülesandest</p> <ul style="list-style-type: none"> • Planeerib ja viib läbi rühmakorra • Probleemse käitumise põhjused

	<ul style="list-style-type: none"> • Sobivad vabaajategevused
Lõputöö	<ol style="list-style-type: none"> 1) Tegevusplaani koostamine teenust saavale isikule (kirjalikus vormis) Tegevusplaani koosneb järgmistest komponentidest: <ul style="list-style-type: none"> - teenust saava isiku vaatlusraport, - rehabilitatsiooniplaanis kirjeldatud üldeesmärkide loetelu, - alaeesmärgid, - kokkulepped, tegevused alaeesmärkide saavutamiseks, - tulemuste hindamine. 2) Lõputöö kaitsmine (suulises vormis)

5. Koolitaja andmed

Koolitaja andmed. *Tuua ära koolitaja(te) ees- ja perenimi ning kursuse läbiviimiseks vajalikku kompetentsust näitav kvalifikatsioon või vastav õpi- või töökogemuse kirjeldus.*

Bärbel Vapper

Tallinna Pedagoogiline Seminar 2006.a, sotsiaaltöö, rakenduskõrgharidus. Alates 2017. MTÜ Heaolu ja Taastumise Kool, sotsiaaltöötaja (klienditöö, teenuste koordineerimine, dokumentatsioon ja koostöö võrgustikuga psüühilise erivajadusega isikutele sotsiaalse rehabilitatsiooni, tööalase rehabilitatsiooni ja toetavate erihoolekandeteenuse osutaja). Tegevusjuhendajate sh täiskasvanute koolitaja alates 2012.a. Sotsiaaltöö valdkonnas töötamise kogemus alates 2006.a. Järvamaa Kutsehariduskeskuse sotsiaaltöö ja nõustamise valdkonna täiskasvanute koolitaja alates 2018.a.

Urve Tõnisson

Lõpetanud Tartu Ülikooli arstiteaduskonna õeteaduse osakonna (1998.a) ning Mainori Kõrgkooli rakenduspühholoogia eriala (2007.a). Erihoolekande ja rehabilitatsiooni valdkonnas on ta töötanud alates 2001. aastast nii terapeudi, koolitaja kui arendajana. „Tegevusjuhendajate käsiraamatu“ üks koostajatest. Täiskasvanute koolitaja, tase 7. Järvamaa Kutsehariduskeskuse sotsiaaltöö ja nõustamise valdkonna täiskasvanute koolitaja.

Ülar Uusküla

Sotsiaaltöö eriala Tallinna Pedagoogikaülikoolis (1996). Hoolekande valdkonnaga seotud alates 1990 aastast, töötanud mitmes hoolekandeteenuseid pakkivas asutuses: Võisiku Hooldekodu, Kursana Eesti OÜ, AS Hoolekandeteenused, SA Narva-Jõesuu Hooldekodu. Täiskasvanute koolitaja tase 6. Järvamaa Kutsehariduskeskuse sotsiaaltöö ja nõustamise valdkonna täiskasvanute koolitaja

Ain Klaassen

Tegevusterapeut (Oulu Piirkonna Ametikõrgkool) 1999, Sotsiaalpedagoogika (Tallinna Pedagoogiline Seminar) 1996. MTÜ Hoolekande Ekspertiisi- ja Nõustamiskeskus (HENK) tegevusterapeut alates 2008.a. Rehabilitatsioonimeeskondade spetsialistide koolitajate koolitus (Tartu Ülikooli Pärnu Kolledž 2009 a) ja omandanud käitumiseksperdi eriala (Blankers&Hage Holland 2015 a.). Omab praktilist töökogemust tegevusterapeutina nii raske ja sügava vaimupuudega kui liitpuudega lastega ning täiskasvanutega, samuti psüühilise erivajadusega täiskasvanutega alates 1996-ndast aastast. Rehabilitatsioonisüsteemis on ta tegutsenud alates 2001-st aastast, tööd täiskasvanute koolitajana alustas 2000-ndal aastal. „Tegevusjuhendajate käsiraamatu“ üks koostajatest. Järvamaa Kutsehariduskeskuse sotsiaaltöö ja nõustamise valdkonna täiskasvanute koolitaja.

Monika Salumaa

Tegevusterapeut (Oulu Polytechnic Soome 1999), ratsutamisterapeut (Tartu Ülikool 2006) ja käitumiseksperit (Blankers&Hage Holland 2015). Päevakeskus Käo Rehabilitatsioonimeeskond, tegevusterapeut alates 2014.a. On Eesti erihoolekandevaldkonnas tegev alates 1993.a ja omab kogemust kõigil erihoolekandeteenustel. Ta on loonud ja arendanud erinevaid erihoolekandeteenuseid ning osaleb eksperdina uute teenuste käivitamisel (SA Autistika, Kohtumäärusega laste teenus Imastu Kool-Kodus)., Tegevusjuhendajate käsiraamatu“ üks koostajatest. Täiskasvanute koolitaja, tase 7. Järvamaa Kutsehariduskeskuse sotsiaaltöö ja nõustamise valdkonna täiskasvanute koolitaja.